For Freedom and Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY — National and International Circulation — SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 44 — CLEVELAND OHIO, THURSDAY MORNING, MARCH 3, 1966 — ŠTEV. LXIV — VOL. LXIV

General Watt toži o pomanjkanju mošlva v vojni v Juž. Vietnamu

Poveljnik marinske divizije je poročal predsedniku Johnsonu o položaju v Vietnamu.

WASHINGTON, D.C. — General Watt je poveljnik tretje divizije marinov, ki se zelo aktivno udeležuje bojev v Vietnamu. Divizija se je 17. februarja izkrcala južno od naše postojanke Danang in napadla obalno področje, veliko kakih 500 kvadratnih milj, kjer so dolge mesece vedrili in oblačili vietnamski komunisti. Da so morali biti boji res hudi, se vidi po tem, da so marini po končanih operacijah našteli 309 mrtvih partizanov, nad 1,000 domačinov je pa dobilo zdravstveno pomoč radi ran in poškodb, ki se jim niso mogli ogniti. Kakor je divizija pod Wattowim poveljstvom dosegla lepo zmago, ni imela od nje prave koristi. Bojev se je namreč udeleževalo samo 6,000 marinov. Ko so zasedli vse operacijsko ozemlje, jih je bilo premalo, da bi ga mogli učinkovito kontrolirati. Prepustiti so ga morali usodi. Verjetno bodo partizani zopet prišli in strašili prebivalstvo.

O vsem tem je Watt poročal obširno tudi predsedniku Johnsonu. Prišel je namreč za kratek čas v našo prestolico. Wattov slučaj ni osamljen, takih je bilo že dosti, posebno v gornjem goratem delu Južnega Vietnama. Vkljub vsem zmagam na frontah je v tem delu samo tretjina površine pod kontrolo saigonske vlade, druga tretjina pa pod komunističnim terorjem. Kar še ostane, je brez gospodarja, podnevi "vladajo" vladni policisti, ponoči pa partizani.

V Vietnamu je sedaj kakih 40,000 naših marinov. Watt misli, da bi jih bilo treba veliko več, da bi iz prebivalstva izginil strah pred rdečimi terenci in partizani.

Organizacija afriške edinosti ima težave z Gano

ADIS ABEBA, Abes. — Ravno sedaj se v abesinski prestolici vršijo seje zunanjih ministrov OAE, ki šteje 36 članic. Ministri so ravno premlevali kočljiv predmet: Rodezijo. Niso se mogli sporazumeti na skupno taktiko do bele rodezijske vlade. OAE bi jo rada pregnala s silo, pa ni dosti močna. Zato želijo nekateri pritiskati na Anglijo, naj ona s silo prežene Smitha in njegov kabinet.

Sredi debate o Rodeziji je pa ministrom prišlo na ušesa prvo poročilo o revoluciji v Gani. Poročilo jih je zelo vznemirilo, kajti Nkrumah je bil pri mnogih članicah OAE dobro zapisan. Postavljeni so bili tudi pred vprašanje, kdo naj zdaj Gano zastopa pri OAE, ali delegat diktatorja Nkrumaha ali delegat nove vojaške vlade. Poročila iz Abesinije ne povedo, kako so ministri razgrizli ta trd oreh.

Vremenski prerok pravi:

Naraščajoča oblačnost, toplejše, zvečer dež. Najvišja temperatura 60. Ponoči najnižja 44.

Novi grobovi

Amelia Mulc

V Bright Nursing Home je umrla 91 let stara Amelia Mulc, roj. Nadic, preje z 1036 E. 76 St., doma v Starem trgu na Notranjskem, vdova po pok. Josephu, teta Anthonyja, Louisa in Vincenta Znidarsic. Pokojna je bila članica Podr. št. 25 SŽZ. Pogreb bo iz Želetovega pogreb. zavoda na St. Clair Avenue jutri, v petek ob desetih dopoldne v cerkev sv. Vida ob 10.30, nato na Kalvarijo.

Rose Glavic

Sinoči je umrla v Euclid Glenville bolnici Rose Glavic z 18401 Rosecliffe Avenue. Pogreb bo iz Želetovega pogreb. zavoda na E. 152 St.

Hvala, Mozambik!

Rodezijci se zahvaljujejo Mozambiku in Južni Afriki za podporo, ko Organizacija afriške edinosti v Adis Abebi tehta položaj v boju proti rodezijski beli vladi.

SALISBURY, Rod. — Po izjavi zanesljivega opazovalca prihaja iz Mozambika v Rodezijo dnevno do 75,000 galonov gasolina, več kot polovico normalne porabe. Precej gasolina in drugih petrolejskih izdelkov prihaja v Rodezijo tudi iz Južne Afrike.

Rodezijski avtomobilisti so v zadnjih dneh začeli lepiti na svoje avtomobile napise "Hvala, Mozambik!" in "Hvala Južna Afrika!", kajti le z njuno pomočjo morejo dejansko uporabljati svoja vozila.

V Londonu so upali največ na zaporo olja kot sredstvo, ki naj pripravi Rodezijo na kolena. Ta zapora sedaj zelo slabo drži, je dejansko neuspešna. Tudi popolna gospodarska zapora vsega blaga iz Združenih držav v Rodezijo pri tem ne more veliko spremeniti.

Organizacija afriške edinosti te dni v Adis Abebi o položaju v Rodeziji ponovno razpravlja. Tanzanija, Gvineja in še katera od drugih levičarskih držav črne Afrike utegne znova zahtevati oborožen nastop proti beli vladi v Rodeziji, ko to ni mogoče ukrotiti s političnimi in gospodarskimi sredstvi.

V Santu Domingu se je začela volivna borba

Volitve so določene za 1. junij, priprave na nje pa so se začele te dni.

SANTO DOMINGO, Dom. rep. — Glasom sporazuma naj bi bile volitve v ustavodajno skupščino 1. junija, tri mesece preje naj se pa začno volivne priprave in s tem tudi volivni boj. Tako je dežela dočakala začetek volivnega vrveža. Začetek je bil miren, kakšen bo pa konec, je težko reči. Svoje kandidature sta že prijavila bivši predsednik Balaguer za "zmerno politično strujo" in Bonnelly za desničarske skupine. Gotovo se bo priglasil tudi bivši levičarski predsednik Bosch, ki je pri zadnjih svobodnih volitvah zmagal s 60%.

V duhu svoječasnega sporazuma je predsednik Garcia tudi osvobodil s 1. marcem vse politične pripornike, med njimi največ takih, ki so bili še v preiskavi. Da ne bi prišlo do nesporazumov, kdo sme na svobodo, je Garcia oklical tudi splošno amnestijo.

Vsega tega se veselijo levičarji, ki pa vkljub temu niso z Garcio zadovoljni. Garcia je namreč imenoval za novega pomožnega vojnega ministra generala Arano in generala Cespedesa, ki sta oba znana kot odločna desničarja. Oba sta se dolgo časa upirala novi službi, ker nista hotela kršiti solidarnosti med dominikanskimi generali.

To bo naravno imelo svoj vpliv tudi na volivni boj. Desnica namreč sedaj lahko računa na vojaško pomoč, ako bi drugače ne mogla priti na oblast. Levičarji so že zagnali velik vrišč, češ da je Garcia že kapituliral pred generali in da njegov sporazum z njimi pomeni revolucijo "od zgoraj".

Tako je prvi dan volivne dobe ustvaril kar čedno podlago za demonstracije, izgrede ipd. Te prilike pa komunisti gotovo ne bodo zamudili, kar bomo kmalu lahko slišali.

Velike spremembe na TV sporedih jeseni

NEW YORK, N.Y. — ABC ima za prihodno jesen namen opustiti 19 sedanjih rednih nastopov na svojem programu, namesto njih pa uvesti 17 novih. Peyton Place bo ostal, pa bo jeseni skrajšan na dva večera namesto sedanjih treh.

Tudi CBS ima namen ukiniti več sedanjih rednih nastopov na svojem programu in uvesti 8 novih. NBC ima v pripravi 10 novih nastopov in bo seveda tudi vsaj tolikšno število sedanjih opustila.

Cene za potrošno blago se v januarju ustalile

WASHINGTON, D.C. — Tako trdi indeks cen za potrošno blago, ki ga objavlja statistični urad federalnega tajništva za delo. Strokovnjaki v tajništvu pa pravijo, da številke same še ne pomenijo vsega. Ne povedo na primer, da se je indeks ustalil radi tega, ker so se za trenutek pocenili stroški za avtomobile in telefonski stroški radi znižanih davkov. Nanj so imele vpliv tudi običajne januarske razprodaje, ki jih imamo vsako leto po božičnih praznikih. Zato so se pa na drugi strani dvignile cene za prehrano, posebno za meso in mesne izdelke, pa tudi stroški za zavarovanje. Zato ni treba pričakovati, da bo indeks ostal prihodnje mesece na sedanji višini. Z drugimi besedami: naraščajoči draginji se ne bomo mogli ogniti.

Večji stroški za federalno zavarovanje in manj nadur v januarju je imelo svoj vpliv na čiste mezde; so znašale v januarju samo povprečno $2.25 na uro. Napram povprečju 1957-1959 se je življenje podražilo povprečno za 11%.

Angleži so se pri denarju odločili za decimalni sistem

LONDON, Vel. Brit. — Vlada je objavila, da bo do leta 1971 pripravila uvedbo novega denarnega sistema. Pound bo ostal je dalje kot ime denarju, toda razdeljen bo na 100 penijev namesto na 12 šilingov po 20 penijev.

Angleži že dalj časa proučujejo tudi stroške za nadomestitev svojih mer z metrskim sistemom, ki je v veljavi v ostali Evropi. Spoznavajo, da jim palci in čevlji hodijo precej narobe, ko se potegujejo za kako mednarodno naročilo.

— Iowa vodi v Združenih državah v reji goveda.

AMERIŠKE OBOROŽENE SILE SPOSOBNE IZPOLNITI VSE SPREJETE OBVEZNOSTI ZDA

Obrambni tajnik McNamara je včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da so oborožene sile dežele dovolj močne in pripravljene, da izpolnijo obveznosti Združenih držav kjerkoli na svetu. Objavil je, da bodo ZDA poslale v Vietnam novih 20,000 mož.

WASHINGTON, D.C. — Odkar je znani sodelavec NYT Baldwin objavil svoje poglede na položaj ameriških oboroženih sil z ozirom na njihove obveznosti v raznih delih sveta, je bilo slišati precej zaskrbljenih vprašanj doma in v zavezniških državah, v komunističnih pa novo upanje na končno zmago v Vietnamu. Včeraj je obrambni tajnik McNamara sklical tiskovno konferenco in izjavil časnikarjem, da so ameriške oborožene sile tako močne, da so sposobne odgovoriti na vsako potrebo kjerkoli na svetu v skladu z obveznostmi, ki so jih Združene države sprejele. Sedaj so sposobne poslati v jugovzhodno Azijo močnejše oborožene sile, kot so jih imele v Koreji, pa jim pri tem ni treba klicati pod orožje rezervistov. Obrambni tajnik je dejal, da je dežela na svoje oborožene sile lahko ponosna.

Po podatkih Pentagona so porasle oborožene sile od decembra do konca januarja za 52,834 mož na skupno 2,899,724 mož. Do prihodnjega junija se bo celotno število moštva dvignilo na 3,093,000.

McNamara je razkril, da Združene države lahko pošljejo v prihodnjih 90 dneh novih 21 bataljonov vojaštva v Južni Vietnam, ne da bi pri tem oslabile svoje sile drugod. Trenutno je v Južnem Vietnamu 43 bataljonov pehote, 20 bataljonov topništva, 7 — taktičnih letal in dodatne skupine borcev. Skupno naj bi to bilo 215,000 mož. Združene države bodo v bližnji prihodnosti poslale tja še 20,000 mož, s čimer bodo celotne oborožene sile tam narasle na 235,000.

V svojem razgovoru s časnikarji je obrambni tajnik dejal, da trenutno ni nobenih novih zahtev po povečanju oboroženih sil v Južnem Vietnamu od gen. Westmorelanda, vrhovnega poveljnika ameriških sil tam.

Gus Hall dobil vendarle potni list

NEW YORK, N.Y. — Znani voditelj ameriških komunistov Gus Hall je dobil redni potni list. Dobil ga je zato, ker je sodnija odločila, da imajo tudi ameriški komunisti pravico do rednih potnih listov. Gus Hall se naravno tega veseli in pravi, da bo šel po svetu, da si ogleda svoje tovariše. Ker z rednim potnim listom ne more v Albanijo in na Kubo ter tiste dele Kitajske, Koreje in Vietnama, ki so pod komunistično kontrolo, bo prosil za dovoljenje, da obišče tudi te dežele.

Gus je hotel iti na pot že te dni, se je pa zakasnil. Vsekakor se mu bo mudilo, ako hoče ostati tri mesece na tujem. Koncem junija bo namreč kongres ameriških komunistov in tam ga ne sme manjkati.

Zadnje vesti

SAIGON, J. Viet. — Rdeči so znova poskušali zapreti dohod do pristanišča v Saigonu. Streljali so na petrolejski vlačilec Paloma kakih 15 milj daleč od pristanišča v 40 milj dolgem rečnem kanalu. Posrečilo se jim je vlačilec zažgati in ga začasno spraviti na plitvino, kjer je nasedel. Rečna obramba in oboroženi helikopterji so rdeče napadalce pregnali, nakar se je posrečilo ogenj na vlačilcu pogasiti in ga spraviti srečno v pristanišče. - Posebnih večjih bojev na kopnem ni bilo, pač pa so letala znova napadla vojaške cilje v Severnem Vietnamu. Pri teh napadih so ameriške pomorske letalske sile izgubile v zadnjih treh dneh 2 letali in tri letalce.

WASHINGTON, D.C. — Danes bo odgovarjad pred zunanje političnim odborom Senata o položaju narodne obrambe in o vojskovanju v Vietnamu obrambni tajnik McNamara. Podpredsednik Humphrey je včeraj trdil senatorjem, da se je položaj na bojišču obrnil v korist protikomunističnih sil.

SINGAPORE. — V Džakarti je prišlo ponovno do demonstracij proti podpredsedniku Subandriu. Študentje so sežgali njemu podobno lutko. Predsednik Sukarno je dal zaradi demonstracij zapreti univerzo v Džakarti. Študentje demonstirajo proti odpustitvi gen. Nasutiona kot vojnega ministra in proti sprejemu znanih levičarjev v vlado.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Johnson bo danes podpisal novi GI zakon.

WASHINGTON, D.C. — Združene države so včeraj uradno priznale, da je bilo pri letalski nesreči strategičnega bombnika B-52 17. januarja letos razstresenega nekaj radioaktivnega materiala pri vasi Palomares v južni Španiji. Izjava trdi, da ta material ni predstavljal nobene nevarnosti zdravju ljudi in živali. Pri dveh vodikovih bombah je eksplodiralo navadno strelivo, ki ga uporabljajo delno v vžigalniku, ena vodikova bomba je ostala cela, četrto pa še vedno iščejo.

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska zveza je včeraj objavila, da sta njeni vesoljski vozili, katerih eno je v soboto obkrožilo Venero, drugo pa v ponedeljek priletelo na njeno površino, posredovali veliko novih podrobnosti o tem planetu. Kakšne so te podrobnosti, Rusi niso še povedali.

Iz Clevelanda in okolice

Se ena počastitev kong. M. A. Feighana—

V nedeljo, 13. marca, bodo počastili kong. M. A. Feighana Madžari v Bethlen Hall na Buckeye Rd. Proslavo pripravljajo združene madžarske organizacije.

Zadušnica—

Jutri ob osmih bo v cerkvi s. Lovrenca sv. maša za pok. Antona Grossa na 30. dan njegove smrti.

Pogreb—

Pogreb pok. Johna Malovrha bo jutri ob 8.15 zjutraj iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v cerkev Marije Vnebovzete ob devetih, nato na Kalvarijo.

Skupno sv. obhajilo—

Članice Oltarnega društva pri Sv. Vidu imajo v nedeljo pri sv. maši ob 7.45 skupno sv. obhajilo.

Ropar odpeljal tovornjak—

Frank Zobec, 60 let stari rojak s 1114 E. 66 St., je bil včeraj oropan. Ropar mu je najprej pretaknil vse žepe, nato pa mu odpeljal še tovorni avto, s katerim je razvažal cigarete in slaščice za L & M Tobacco in Candy Co. s 784 E. 185 St. Zobec je parkal svoj avto na E. 71 St., ko je ropar nenadno naperil nanj revolver. Skupno škodo so ocenili na $430.

Tudi dekleta bodo stopila v boj proti revščini

NEW YORK, N.Y. — Direktor Urada za gospodarske priložnosti Shriver je obljubil, da bodo tudi dekleta v starosti od 15. do 21. leta, ki so brez posla, dobila možnost učenja in vežbanja za poklicno delo ali tudi začasno zaposlitev v okviru programov tega urada.

Takih deklet je v vsej deželi preko pol milijona in ženske organizacije so se pritožile, da je za nje treba poskrbeti v enaki meri kot za mlade nezaposlene fante.

Ne iz kitajskih las?

RIM, It. — Izdelovalci lasulj so se obrnili na vlado in zahtevali, da prepove uvoz las iz komunistične Kitajske, da bodo lahko nemoteno prodajali svoje lasulje v Združene države.

Združene države zahtevajo sedaj od lasuljarjev, da predložé dokaze o izvoru las. Če so ti iz Kitajske ali drugih komunističnih dežel, je uvoz lasulj prepovedan. Amerika je dejansko edini tuji trg za laške lasulje. Lasuljarji upajo, da bo Amerika popustila v pogledu izvora las, če bo imela zagotovilo, da ti niso iz rdeče Kitajske.

Kragulji zmagali nad golobi v Kongresu

WASHINGTON, D.C. — Golobje, to je tisti senatorji in kongresniki, ki nasprotujejo Johnsonovi politiki v Vietnamu, se že nekaj tednov trudijo, da bi pridobili ameriško javnost na svojo stran. Organizirali so hrupno razpravo o Vietnamu v senatnem odboru za zunanjo politiko in pritegnili precejšen del javnosti pod svoj vpliv, vsaj tak vtis smo vsi dobili. To je njihovim voditeljem, posebno senatorju Morseju in Fulbrightu, dalo pogum, da so začeli premišljevati, kako bi dali znani kongresni resoluciji iz l. 1964 novo vsebino. V ta namen so hoteli obesiti na glasovanje o sedanjem zakonu za $4.8 bilijonov poseben odstavek, ki naj bi spremenil namen resolucije iz l. 1964. Duša tega gibanja je bil senator Morse, podpiral ga je najbolj senator Fulbright, oba zelo vidna demokrata.

V predstavniškem domu je bil položaj nekoliko drugačen. Tam so se nasprotniki Johnsonove politike zbrali v znanem "študijskem klubu". Niso hoteli nastopati proti zakonu, pač pa so sklenili, da bodo ob priliki glasovanja dali posebno izjavo, ki naj potrdi, da njihovo glasovanje za zakon še ne pomeni odobravanja Johnsonove politike. Vse to naj bi se godilo ta teden, zato so kongresni politični opazovalci trdili že pretekli teden, da bo te dni v Kongresu več politiziranja kot zakonodanjega dela. V ponedeljek zjutraj je res tako kazalo. Kmalu so pa vsi opazili, da se golobje ne počutijo dobro. V senatu se je nabralo okoli Fulbrighta samo kakih 17 senatorjev, ki so hoteli poudariti svoje nasprotovanje Johnsonovi politiki v Vietnamu. Ta skupina je pa kaj hitro omagala. Ko se je bližala ura glasovanja v senatu, se je skupina začela tajati. Fulbright je začutil, koliko bije ura in vso akcijo ustavil. Svojega somišljenika Morseja je podpiral samo na pol pota. Tako se je zgodilo, da je Morse obvisel s svojo resolucijo proti Johnsonu v zraku. Za njo je glasovalo le 5 senatorjev, proti pa 92. Pri glasovanju o predlogu za 4.8 bilijone dolarjev za stroške vojskovanja je glasoval z Morsejem proti le še senator Gruening, vsi drugi golobje s senatorjem Fulbrightom na čelu so pa glasovali z večino vred za predlog. Morse je, junak kot je, napovedal, da boj za njegovo resolucijo še ni končan.

V predstavniškem domu je bilo politiziranje pred glasovanjem manj dramatično. Ko so golobje videli, da bo za zakon glasovala ogromna večina predstavniškega doma, je njihova vnema za posebno izjavo hitro začela popuščati. Izjavo so zagovarjali samo radi lepšega, da ne zgubijo obraza, in ji s tem ubili vsak političen pomen.

Vse to opisujemo zato tako natančno, da poudarimo, kako malo so vredne izjave naših politikov. Cele tedne smo jih morali poslušati, kako bodo Johnsonu pokazali z dejanji svojo nezadovoljnost nad njegovo politiko, ko je pa prišel odločilen trenutek, so vsi razen par izjem omahnili.

Motili bi se pa, da je boj za Johnsonovo politiko in proti njej končan. Fulbright je res doživel hud poraz, toda ga ne prizna. Bo še nadaljeval v senatnem odboru za zunanjo politiko debato o vietnamski politiki, toda za zaprtimi vrati. Ravno včeraj je tam razlagal svoje poglede podpredsed. Humphrey.

Glasovanje bo naravno odmevalo po vsem svetu. Najbolj nerodno je pri tem, da ga bodo hoteli v Hanoiu in Peipingu razlagati v svojo korist in se s tem še bolj oddaljili od ameriške stvarnosti, kot so se že. Glasovanje verjetno tudi ne bo spravilo v obup domačih nasprotnikov Johnsonove politike zunaj Kongresa. Bodo nadaljevali vse svoje akcije. Ne bodo se zmenili za glavno politično posledico glasovanja: naši senatorji in kongresniki še zmeraj verujejo, da je dežela za Johnsonovo politiko, drugače ne bi tako strnjeno glasovali za odobritev novih sredstev za vojskovanje v Vietnamu.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$16.00 na leto; $8.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$16.00 per year; $8.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Friday edition $5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 44 Thurs., March 3, 1966

Črnci v Clevelandu

Na črne Amerikance v našem mestu so najprvo opozorili že pred par leti prvi nemiri, ki smo jih takrat smatrali kot odmev preganjanja črncev na jugu naše dežele. Takrat je bila zadeva hitro pozabljena. Vsi smo mislili, da bo tudi pri nas zavladal stari mir, kakor hitro bo mir v južnih državah naše dežele. To se je le deloma uresničilo. V vrstah črncev v našem mestu je vrelo naprej, včasih hujše, včasih pohlevnejše. Morale so priti šele zadnje mestne volitve, da so pokazale, kako pereče je postalo to vprašanje za mir v našem mestu. Proti vsem pričakovanjem je namreč dobil črni kandidat toliko glasov, da je manjkalo le nekaj tisoč glasov do zmage za županskо mesto. Od takrat naprej je vprašanje črnih meščanov stalno na dnevnem redu in bo še zmeraj bolj, čim bolj se bodo bližale jesenske volitve.

Prvo važno vprašanje je seveda, koliko je črncev v našem mestu. Številkarji trdijo, da je lani živelo v našem mestu 810, 858 prebivalcev, med njimi je bilo 531,506 belih in 276,376 črnih, torej celih 43.1%. Črni politiki trdijo, da jih je v resnici že okoli 40%, beli pa mislijo, da jih ne bo preko 30%. V vsakem slučaju je to odstotek, ki mora z njim računati vsak politik. In bo moral še zmeraj bolj, kar napovedujejo sledeče številke:

Otrok v starosti 5-9 let je v našem mestu 46,065 belih in 37,472 črnih, torej 45%. Črnih moških in žensk pod 21 leti je v našem mestu 129,000, nad 21 leti pa 147,000. Nasproti temu je pa mladih belih Clevelandčanov (pod 21 leti) 188,000, nad 25 leti pa 343,000. Povprečna starost je med črnci veliko nižja kot med belimi. Črnci se torej že po prirodi hitrejše množijo kot beli. To pa še ni vse.

Črna imigracija v Cleveland je veliko večja kot bela. Začela se je že med prvo svetovno vojno in se stalno stopnjevala, posebno po začetku druge. Že l. 1940 je Cleveland imel 84,504 črncev ali 9.6%. Po 25 letih je pa odstotek narastel na 34.1%. Računajo, da bo v Clevelandu l. 1970 črncev že 330-360,000.

K prirodnemu prirastku je torej treba pribiti še doliv iz drugih krajev naše dežele. Cleveland je mesto malih podjetij, velika so bolj izjema kot pravilo. Mesto je torej odpornejše proti gospodarskim zastojem, ima pa tudi veliko več prilik za najemanje nekvalificirane delovne sile. Črnski odstotek v Clevelandu je postal že tako močan, da pomeni privlačnost za vsakega črnega brezposelnega, ki je pri volji, da prime za vsako delo.

Še več vpliva kot gole številke bo imela na naše javno življenje zmeraj večja konsolidacija črnske zavednosti. Ne izraža se samo v skupnih črnskih nastopih, demonstracijah, manifestacijah, v večjem številu črnskih organizacij. Še bolj se je zavednost dvignila v tistih vrstah, ki se ne pokažejo na ulico. Kdorkoli ima stike z našimi črnci in si pridobi med njimi toliko zaupanja, da govorijo odkritosrčno z njim — kar ni ravno lahko — bo hitro opazil, da se med njimi tudi navadni delavci in gospodinje, ostareli in onemogli zmeraj bolj zavedajo, kaj so, in zmeraj bolj premišljujejo, kako bi z združenimi močmi zboljšali svoj položaj.

Tu se pa začne v njihovih vrstah tragedija. Precejšen odstotek je še zmeraj obupan; je prepričan, da se trenutno ne da narediti ničesar, da se je treba vdati v usodo. To seveda hudo boli tisti odstotek črncev, ki noče kapitulirati pred stvarnostjo in išče vse načine, kako bi pomagal sebi in svoji črni skupnosti. Ker ta odstotek čuti, da je vse breme za napredek njegove rase padlo na njegova ramena, postane sam po sebi zagrizenejši, kot bi človek mislil. Zato imamo med črnskimi organizacijami toliko takih, ki silijo v skrajnosti in so jim celo prenapeti cilji prenizko postavljeni.

Tako se v črnih, recimo, aktivistih zmeraj nekaj kuha in neprenehoma kaže na kriviice, ki se črncem godijo pri zaposlitvi, možnosti izobraževanja, dobivanja stanovanj itd. Najhujše jih pa boli tisto, o čemur govorijo najmanj: družabna segregacija. Redka je črna družina, ki ima prijatelje med belimi, redki so stiki izven poslovnih prostorov, redka so srečanja pri družabnih prireditvah. Spadajo bolj med izjeme kot v pravilo. Črni svet je tako obsojen, da živi za svojimi plankami, stik s svetom preko plank mu je onemogočen.

Vse to seveda podžiga še bolj njegovo rasno zavednost, kar se bo najpreje pokazalo v ameriški politiki. Ni daleč čas, da bo naša politika imela novo stranko, ki bo imela samo en znak: črno polt. Ta znak bo močnejši od slona in oslička. Bo združil vse črne volivce v soliden blok, ki ga ne bo mogoče razbiti z običajnimi volivnimi gesli. Slučaj Stokes v Clevelandu je ta razvoj dosti jasno naznačil. Od takega razvoja bodo najprvo imeli škodo demokratje, kajti velika večina črncev je zadnja desetletja volila demokratske kandidate. Jih bo tudi sedaj, ako bodo črne polti. Ako ne bodo, bo potegnila s "svojimi", to je črnimi kandidati. Demokratske vrste se bodo tako še bolj cepile; korist, vsaj začasno, bodo pa imeli republikanci. Toda ne bodo se je mogli veseliti. Črni volivci bodo namreč velikokrat postali jeziček na politični tehtnici. Kamor bo potegnil, tam bo obvisela zmaga. Jeziček pa ne bo brezplačen, to pove skušnja.

Trenja med belo in črno poltjo bodo seveda tudi pri vseh drugih družbenih pojavih, verjetno še večja kot so danes. Trajala bodo pa tako dolgo, dokler mi vsi skupaj ne spremenimo svojih pogledov na črnce. Odreči se moramo misli, da črnce lahko sodimo po polti. So ljudje kot mi. Moramo videti v njih ljudi z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Šele pri presoji vsakega posameznika lahko vpoštevamo tudi raso. Ne morda zato, da bi črnca obsojali, ampak, da bi tem bolje razumeli njegov položaj, ki ga ni zmeraj samo sam zakrivil.

Iz BARAGOVE DEŽELE

Marquette, Mich. — Sredi februarja smo tu dobili pravo zimo. V tem času je Baraga leta 1853 spopolnjeval svoj največji misijon v L'Ansu. Misijonar Škola je tega leta obiskal to Baragovo redukcijo. Mestece je štelo že 42 hiš, med njimi je ropotal vaški mlin in pela žaga na konjski pogon. Baraga je 4. januarja končal svoj očipvejski slovar, svoje največje indijansko delo. Sredi januarja je zvedel, da je v Fond du Lacu zbolela indijanska vdova s kopico otrok. Radi hude zime in splošne lakote tisto zimo je obolelo mnogo ljudi. Baraga si je v L'Ansu oprtal razen mašnih in potnih potrebščin tudi zdravil in okrepčil, si navezal krplje in se odpravil na 370 milj dolgo pot, sam brez spremljevalca. Na poti se mu je ena krplja pokvarila in ni mogel po debelem, mehkem snegu skoraj več naprej. Prav takrat je prišel na tisti kraj neki trgovec, ki je bil s svojim spremstvom na poti iz La Pointa v Ontonagon. Dal je Baragi svoje krplje in enega od svojih spremljevalcev. Nekaj mesecev pozneje sta se z Baragom spet srečala. Baraga se mu je še enkrat zahvalil, da mu je takorekoč rešil življenje. Povedal mu je, da je Fond du Lacu našel več Indijancev zelo bolnih in brez zdravil, zlasti tisto siromašno vdovo in njene otroke. Delil jim je od tega, kar je prinesel s seboj, in ostal pri njih tako dolgo, da so se izkopali iz bolezni. (Ta zgodba je povzeta iz objavljenih spominov omenjenega trgovca.)

LED SE JE VDRL pod Baragovo. Ko je to zimo v februarju končal spovedi za bližajočo se Veliko noč in so se Indijanci razšli za javorjevim sladkorjem, se je 3. marca odpravil na pot s 1700 listi rokopisa (slovarja). Namenil se je v Detroit, da mu tam natisnejo knjigo. Iz L'Ansa (verjetno skozi Marquette in sedanji slovenski Travnik) je šel peš do Bay de Noquette-a ob Michiganskem jezeru. "Moral sem hoditi peš, deloma tudi na krpljah, ker je v gozdovih ob Gorenjem jezeru snega še za en meter na debelo. Tako potovanje je utrudljivo, ker je treba prenočevati v gozdu in zavoljo mraza skoraj vso noč ni mogoče spati. Od imenovanega Bay-a sem se na saneh peljal po ledu do Green Bay-a z osmimi drugimi osebami. Prvi in drugi dan je bil led prav dober in trden. Ko smo se pa tretji dan že bližali Green Bay-u, je bil led zmerom slabši in zmerom bolj razpokan. Prišli smo srečno preko takih razpok in voznik nam je zatrdil, da ni nevarno. Prišli smo pa do razpoke, kjer je bil led slab. Udrl se je pod nami in v hipu so bili konji, sani in vseh devet oseb v vodi več kakor eno miljo daleč od brega. Bilo je nekaj strašnega! Eni so plavali proti trdnemu ledu, drugi so si pri plavanju pomagali s kosi ledu. Jaz sem sedel na saneh na zadnjem sedežu. Ko smo se udrli, sem se kmalu prijel za led. Visel sem na njem, nanj se pa nisem mogel pognati. Bil sem zavit v plašč, ki je postal v vodi neizrečeno težek, sleči ga pa nisem mogel. Ko se tako trudim, da bi prišel iz vode, mi prihiti na pomoč sopotnik, ki se je bil že rešil, in me potegne na led. Konji so se s sprednjimi nogami poganjali na led. Tudi nje smo potegnili iz vode. To se je zgodilo 9. marca, ko je bilo nenavadno mrzlo. Sever je ostro bril preko leda in v nekaj minutah je obleka zmrznila na nas, da smo se komaj mogli ganiti. K sreči je bilo do svetilnika samo še tri milje. Hitro smo se pripeljali tja in ostali tako dolgo, da smo se odpočili in ogreli." — Baraga je potem v Detroitu v sobi na škofiji razkladal premočene liste rokopisa in jih sušil. Rekel je, da se je v nezgodi bolj bal za rokopis kot za življenje, ker slovarja nikakor ne bi mogel še enkrat sestaviti.

Nekateri Baragovi življenjepisci postavljajo ta dogodek na Michiganskem jezeru na Huronsko jezero. Verjetno je Baraga v Detroitu povedal znancem, kaj se mu je zgodilo na jezeru, ne da bi povedal, da na Michiganskem. V Detroitu so pa za potovanje na sever imeli v mislih bližnje Huronsko jezero. Baraga je hitro zapustil Detroit in šel v Cincinnati. Detroitska tiskarna ni imela zadosti in primernih črk. Slovar (A Dictionary of the Otchipwe language, explained in English) obsega 622 strani in ima 30,000 besed. Natisnila ga je Tiskarna Hemann v Cincinnati-ju. V Cincinnatiju je dal natisniti tudi poročilo o dogodku na Michiganskem jezeru.

ZA POTOVANJE (ROMANJE) v Fatimo, Rim, Assisi, Ljubljano itd. (skozi šest evropskih držav) od 14. julija do 2. avgusta se je prijavilo toliko Baragovih častilcev, da so že vsa rezervirana mesta na prekooceanskem letalu (Swissair) zasedena. Za nove priglašence je linija Swissair obljubila, da bo skušala dobiti še nekaj sedežev. Za slučaj, da bi bilo število dodatnih priglašencev primerno veliko, bi se organizirala posebna grupa z odhodom 9. junija. Ta grupa bi imela točno isti spored kakor ona dne 14. julija. Tudi bo pod pokroviteljstvom Baragovega naslednika škofa Tomaža Noa in pojde z njo Father J. Godina. Od New Yorka 18 dni z letali, železnico, busi, hoteli, trikrat na dan hrana, vse vstopnine in vožnja nazaj v N. Y. stane $695. Podrobne informacije daje potniška pisarna A. Kollander, 6419 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103 (tel. 431-4148).

SNEG KUPUJEJO v Marquettu. Na univerzah v severnih krajih ZDA so študentje že leta sem vpeljali navado, da v zimskih mesecih oblikujejo iz snega razne stvari: zidajo stavbe, postavljajo spomenike in podobno. Na tukajšnji univerzi jim je letos zmanjkal materijal. Smo sicer celo zimo pokriti s snegom, toda ni zapadel na debelo, posebno ne na ozemlju in v okolici univerze. Da bi vsaj nekoliko ohranili tradicijo "zidanja" s snegom, so kupili sneg v 10 milj oddaljenem kraju. Pa samo nekaj vozov (trukov), ker je vsak voz stal $20. Vsekakor s transportacijo vred.

Rev. J. Godina

— Ameriške družbe so pridobile pravico do izkoriščanja petrolejskih ležišč v Iranu že leta 1937.

Predavanje v Društvu slov. protikomunističnih borcev

Cleveland, O. — V nedeljo popoldne ob pol štirih bo v okviru Društva slov. protikomunističnih borcev v Clevelandu predaval Ignacij Hren, nekdanji industrijalec in župan na Vrhniki. Kdo je Ignacij Hren? Vsi ga poznamo. Eden najuglednejših mož med nami. V emigraciji je 20 let zelo vztrajno molčal. Če je kdaj vstal in spregovoril, je izrekel par besedi pobude ali predloga, ki nikdar nista potrebovala utemeljitve ali razlage, in spet je sedel. Iz preproščine je z vztrajnim delom, spretnostjo in sposobnostjo ustvaril eno najlepših lesnih industrij v Sloveniji. Ko so v revoluciji komunisti sklepali, komu bodo zaloge in žage požgali, so prodrli tisti, ki so rekli: Nikomur drugemu kot Hrenu. Saj vemo, da imajo žage tudi drugi, toda nam je nevaren samo Hren. Z vsemi drugimi bomo že kako, Hrena ne zmagamo drugače, kot če ga uničimo. In so mu požgali. Nikomur ni nikogar prijavljal, čeprav je točno vedel, kdo je požig sklenil in kdo je zažgal. "Bi bilo škoda," je rekel. "Žaga se da spet postaviti še lepša in modernejša; če bi bil kdo obsojen in izgubil življenje ali svobodo, bi bila pa škoda morda nepopravljiva." Vrhniški župan je postal, med najožjimi sodelavci pokojnega dr. Korošca in pokojnega bana dr. Natlačena je bil, pred in med vojsko so se mnogi, premnogi zatekali k njemu po pomoč pa tudi mnogi najodgovornejši iz vseh taborov so iskali njegov nasvet. Samo komunisti ne. Ti so vedeli, da s Hrenom nimajo kaj govoriti.

Tako je prišlo, da je bila Vrhnika med okupacijo in revolucijo važna postojanka. Njen župan je bil še bolj važna osebnost v tem delu Slovenije. O tistih svojih doživetjih je doslej popolnoma molčal. V nedeljo bo odprl in majčkeno odkril skrinjo svojih spominov. Preveč jih je za dolgo vrsto predavanj. Za eno samo je odbral take, ki nam bodo posvetili v bolje razumevanje vzrokov groznih razmer med revolucijo, še bolj pa za razumevanje našega poslanstva kot demokratične narodno-politične emigracije. Na svidenje, možje in fantje, žene in dekleta, v nedeljo popoldne v Baragovem domu pri Hrenovem predavanju. Vsi!

A. K.

Na koncert SŽZ 13. marca!

Cleveland, O. — Ko sem prejela februarsko številko Zarje, glasila SŽZ, sem na platnici takoj spoznala go. Marijo Kranjc-Fischinger. Slišala sem jo peti v Indianapolisu, Ind., ko sem bila tam lani na obisku. Praznovali so 25-letnico tamkajšnjega Slovenskega narodnega doma. Na sporedu je pela tudi ga. Kranjc-Fischinger. Zapela je več pesmi, slovenske so se mi zdele naravnost nebeško lepe. Vtis je povečala še njena narodna noša.

Ga. Kranjc-Fischinger bo prišla sedaj pet v Cleveland. Slovenska ženska zveza jo je povabila v okviru svoje kampanje za šolninski sklad. Nastopila bo 13. marca v Slov. narodnem domu na St. Clair Avenue. Porabimo to lepo priložnost in pojdimo jo poslušat. Imeli bomo lep užitek, pa še pomagali bomo slovenski mladini pri šolanju.

Lep pozdrav in na svidenje 13. marca v SND na St. Clair Avenue!

Agnes Russ

Glasbena Matica vabi

Cleveland, O. — Hitro se bliža čas potovanja Glasbene Matice v Slovenijo, kjer bo zbor pel v raznih njenih mestih in naseljih. Dan potovanja, 7. junij, že kar trka na vrata. Vsi, ki bi se radi Matici na tem potovanju pridružili, morate pohiteti. Za vse informacije in pogoje se obrnite na pot. pisarno A. Kollander na 6419 St. Clair Avenue.

V Sloveniji se na sprejem ameriških Slovencev tudi že pripravljajo. Vse je že urejeno za zborove nastope, pa tudi za izlete.

Slovenija nas kliče in vabi, da pridemo uživat njene lepote. Pot ja ni naporna, iz New Yorka v Evropo vzame z modernim letalom komaj nekaj čez šest ur!

Lahko pišete tudi na naslov:
Frank Bradach,
2184 Glenridge Rd.
Euclid, Ohio 44117

Današnja Jugoslavija v angleških očeh

Ugledni londonski list *The Tablet* je nedavno tega pod naslovom "Yugoslavia Today" objavil članek svojega dopisnika, iz katerega povzemamo nekaj odstavkov v dobesednem prevodu. "Prej ali slej mora priti čas, ko se vsaka država pokaže v svojem pravem sorazmerju. Prej ali slej bo udarila "ura resnice", kakor pravijo Španci, državam in voditeljem, ki se pačijo kot velike sile in možje (božje) Previdnosti. Takrat bo mnogo presenečenja, da država, ki se je imela za veliko silo, posrednico med vzhodom in zapadom in ključno točko v Evropi, ne more nikakor več vzdrževati svojih drznih vzdevkov. In veliki mož, voditelj po volji Previdnosti, se bo skrčil ob taki "hora de verdad" do svoje prave in resnične mere. To je, kar se je dogodilo Jugoslaviji..."

"Komunistične države imajo talent za razmetavanje zunanje pomoči. Nihče ne ve, kam denar gre, birokracija je požrešna zver, in zunanja pomoč je dostikrat krivo usmerjena za financiranje iluzornih in bahaških ustvar, ki si jih dežela pač ne more privoščiti... Komunistične države so kakor močvirja — pogoltnejo vsako množino denarja, pa mnogokrat prav malo pokažejo zanj."

"V resnici je v Jugoslaviji zelo malo pravega navdušenja ostalo za komunistično stvar. Najprej zato, ker masa ljudstva smatra, po pravici ali po krivici, to stvar za rusko iznajdbo. Nato pa, ker je ljudstvo prišlo do zaključka, da sistem ne funkcionira. Preveč ljudi ve, da je celo v Avstriji, ki so jo imeli pred vojno za razmeroma revno v Evropi, življenje neprimerno boljše kot v Jugoslaviji. Povratniki iz Avstrije pripovedujejo storije o bogastvu onstran meje. Diktatorski sistemi lahko živijo in uspevajo samo v vodotesnih posodah, popolnoma odrezani. Čim pa pridejo v dotiko z drugimi deželami z drugačnimi sistemi in morejo državljani stvari med seboj primerjati, se njihov sistem moralno zamaje. Ne more se mu verjeti, ne da bi se izkazal. Nekega dne slepa vera propade in se jo nikoli ne more oživiti."

"Mlajši intelektualci se na celi črti odmikajo komunizmu. Recimo Mihajlov. Njegova poročila o Rusiji so deželo pretresla. Je briljanten mlad mož, predstavnik inteligence in gleda kritično na komunizem in socializem v njuni ruski obleki. Je dejansko krščanski socialist, ki je prišel do zaključka, da je politični sistem, zgrajen na cinični uporabi nasilja in terorja, obsojen; humanizem je edini odgovor na vprašanje človeške dileme; da človek ne more živeti brez svobode; da je svoboda vesti in misli večje važnosti kot takozvani državni razlogi; da je življenje sveto in da noben sistem ne sme oropati človeka njegovih bistvenih svoboščin. Njegov glas so poslušali in nikoli, odkar je Djilas povzdignil svoj glas, ni bilo toliko vznemirjenja med intelektualci."

"Trenutno je stari (komunistični) rod še krepko v sedlu. Toda vodilna plast postaja stara in narodni junak Tito je mnogo zgubil na svojem prestižu. Komaj je še popularen. Njegovi govori so redki in jih je malo, a v njih se obžalovanja vredno ponavlja. Ljudje ugotavljajo, da je mož z omejeno silo, in njegov prijem gospodarskih vprašanj je šibek. Je amater (samouk) z ogromnim apetitom za oblast, nekako kot Nemec Goering. Rad dobro živi, dobro je, potuje in je rad lepo sprejet in češčen. Toda njegova draga potovanja rodijo zelo malo koristnega. Zelo malo more nuditi Afriki ali Aziji pa silno veliko prositi dežele, kakor je Amerika..."

"Komunistična ideologija? V Jugoslaviji ni dovolj možganov in ne dovolj resnično izvirnih mislecev. A izgleda, da bodo ljudje kot Mihajlov ustvarili sintezo humanizma in socializma, novo verovanje vredno Evropejca."

"Ti ljudje kritično motrijo Rusijo in vedo, da komunizem ni v stanu nuditi dobrin. Z lastnimi očmi so videli, da bi njih dežela ne mogla prebroditi težav brez obilne pomoči kapitalistične Amerike. Sprevideli so komunistično laž. Nočejo propagande, marveč želijo živeti v odprtem svetu in hočejo stikov z zapadom. Masovni zapadni turizem je ogromno pripomogel, da so se odprla vrata Jugoslavije, ki postaja bolj in bolj del Evrope in hoče odvreči strešnice tujega sistema. Iščejo se nove rešitve, ki pa ne bodo po vzorcu Moskve. Bo radikalno verovanje in — človečansko. Dežela čaka nestrpno na izginotje sedanjih starih voditeljev, ki jim je velika slast imeti moč — pa morejo zelo malo več nuditi."

Prijatelju Ozimku v spomin

Cleveland, O. — Bridka solza se potoči, ko se prijatelj od prijatelja loči. Tudi meni se je potočila solza, ko sem gledal mirni obraz pokojnega Jožeta Ozimka. Odkar je prišel v Ameriko, sva bila prijatelja. Vedno je bil dobre volje, vedno vesel. Bog v svoji modrosti tudi dobre ljudi pokliče k sebi, ko pride njihov čas.

Pokojnik ni bil razvajen ali razkošen. Živel je za družino in Boga. Pogostoma smo ga videli pristopiti k obhajilu, tudi v petek, dan pred svojo smrtjo, je pri večerni sv. maši pristopil k mizi Gospodovi. Nad njim so se izpolnile besede: Blagor onim, ki v milosti božji umrjejo, saj njih je nebeško kraljestvo, ker njihova dobra dela gredo z njimi v večnost.

Za pokojnim žalujejo žena, pet sinov in pet hčera. Tudi sinu-duhovniku se je tresla roka, ko je blagoslavljal truplo ljubljenega očeta. Srečen oče duhovnika! To je najvišja čast za starše. Noben predsednik, noben cesar nima pred Bogom večje časti kakor oče ali mati duhovnika!

Počivaj v Bogu, dragi prijatelj, in prosi ga za nas, da pridemo za Teboj, ko se bodo stekle naše zemeljske ure!

Jakob Resnik

Iznajdljivo

Pred poševnim stolpom v Pisi v Italiji prodaja starejši možak, ki ga domačini kličejo Pasquale, parkirajočim avtomobilistom listke po 20 lir.

Turisti, ki se veselijo cenenega parkiranja, ponavadi ne preberejo napisa na listku. Kdor ga pa le prebere, ugotovi, da je v tem kraju parkiranje sicer zastonj, da pa Pasquale za tarifo 20 lir varuje vozila svojih klientov za primer, če bi se poševni stolp v Pisi prevrnil.

Naporno delo?

BOSTON, Mass. — Računarji trdijo, da pomeni eno miljo hoje 500,000 funtov pritiska na človeški nogi.

KRALJ GORA

EDMUND ABOUT

Palikar, ki je bil urejevan pod vplivom Hadži Stavrosovih prijateljev, je vseboval zgovoren življenjepis tega junaka. Pripovedoval je, da je ta Tezej modernega časa, edini človek našega stoletja, ki še ni bil premagan, napravil izlet v smeri proti Scironijenskim skalam. Izdan vsled malodušnosti svojih tovarišev se je umaknil z neznatnimi izgubami. Toda navdalo ga je globoko zaničevanje za tak ničvreden posel, odpovedal se je tolovajstvu za vedno in je zapustil grška tla; nastanil se bo v Evropi, kjer mu bo njegovo premoženje, ki si ga je tako častno pridobil, dovoljevalo, da bo živel brez skrbi kot kak knez. "In sedaj," je dostavil Palikar, pojdite, hodite po gorah in dolini! Bankirji in trgovci, Grki, tujci, potniki, ničesar se vam ni več bati: Kralj gora se je kot Karol Veliki odpovedal na višku svoje slave in moči."

V Uradnem listu sem bral:

"V nedeljo, 3. t. m. ob petih zvečer, je napadel vojno blagajno, katero so poslali v Argos z dvajset tisoč franki, Hadži Stavros, imenovan kralj gora. Tolovaji, tri ali štiri sto po številu, so navalili na posadko z neverjetno divjostjo. Toda prvi dve kompaniji drugega bataljona četrte vrste pod poveljstvom pogumnega majorja Nicolaidisa, sta se junaško postavili v bran. Divji napadalci so bili v boju na nož premagani in so pustili za seboj bojno polje, pokrito z mrliči. Kot pravijo, je Hadži Stavros nevarno ranjen. Naše izgube so neznatne.

Istega dne ob isti uri deset milj proč od tega bojišča so čete Nj. Veličanstva pridobile novo zmago. Ob pobočju Parnasa, štiri vrste od Kastije, je druga orožniška kompanija 1. bataljona pobila tolpo Hadži Stavrosa. Tudi tukaj je bil kralj gora po poročilih kapitana Perikleja premagan. Žalibog pa je moral ta uspeh drago plačati. Tolovaji, ki so jih varovali grmi in skale, so ubili ali nevarno ranili deset orožnikov. Mlad, zelo zmožen častnik, gospod Spiro, ki je pravkar prišel iz šole v Elvepiqu, je našel na bojnem polju častno smrt. V očigled tako velikih nesreč nas tolaži misel, da je tudi tukaj, kot povsod, zmagala postavna oblast."

Časopis Karikatura je prinesel slabo narisano litografijo, kjer sem takoj spoznal kapitana Perikleja in kralja gora. Birmanec in boter sta bila tesno objeta. Na robu te slike je umetnik napisal te le besede:

Kako se bojujejo!

"Zdi se," sem rekel sam pri sebi, "da nisem edini, ki ve za to stvar in da bo ta skrivnost kmalu podobna Pavlihovi skrivnosti."

Odložil sem časopise in medtem, ko sem čakal, da se vrne kralj, sem premišljeval svoj položaj, v katerem me je pustila gospa Simons. Zares je bilo častno, da ne dolgujem svoje prostosti nikomur in boljše bi bilo zapustiti jetništvo s pogumnim dejanjem kot s šolarsko zvijačo. Od danes do jutri sem lahko postal romantičen junak in predmet občudovanja vseh evropskih gospodičen. Ni dvoma, da me bo Marijana pričela oboževati, ko me bo zagledala živega in zdravega po tako nevarnem begu. Vendar pa mi lahko noga izpodrsne na tej mokri gladini. Kaj, če si pri tem zlomim roko ali nogo? Ali bo Marijana marala šepastega ali brezrokega junaka? Sicer pa moram računati tudi s tem, da bom zastražen noč in dan. Moj načrt, kakor je bil tudi izvrsten, se je zamogel izvršiti šele po smrti stražnika. Ubiti človeka pa ni mala stvar, celo za kakega doktorja ne. To je malenkost v besedah, zlasti če govorimo ženski, ki jo ljubimo. Toda, odkar je odšla Marijana, moja glava ni več tako bledla. Zdelo se mi je težje, preskrbeti si orožje in manj pripravno, poslužiti se ga. Udarec z nožem je kirurgično delo, pri katerem oblije kurja polt vsakega poštenega človeka. Kaj pravite vi k temu, gospod? Jaz sem mislil, da je moja bodoča tašča postopala zelo lahkomišljeno s svojim bodočim zetom. Prav lahko bi mi bila poslala petnajst tisoč frankov in jih potem odbila od Marijanine dote. Petnajst tisoč frakov bi bila zame malenkost na dan poroke. Bilo pa je veliko v položaju, v katerem sem se nahajal, na predvečer, ko sem imel ubiti enega človeka in stopati nekaj sto metrov navzdol po lestvi brez palic. Pričel sem proklinjati g. Simons tako prostodušno, kakor proklinja svoje tašče večina zetov v vseh civiliziranih deželah.

Ker sem že preklinjal, se nisem mogel vzdržati in sem izustil nekaj kletvic tudi na račun svojega izvrstnega prijatelja Johna Harrisa, ki me je popolnoma zapustil v nesreči. Rekel sem si, da bi ga jaz, če bi bil on na mojem mestu, gotovo ne pustil celih osem dolgih dni brez vsake vesti. Ne bi rekel, če bi bil to Lobster, ki je bil še premlad; ali Giacomo, ki ni bil drugega kot brezdušna moč, ali g. Merinay, katerega silno samoljubje sem poznal! Brez težave lahko odpustimo izdajstvo tistemu, od katerega nismo ničesar pričakovali in že iz navade ne računamo nanj. Toda Harris, ki je izpostavil svoje življenje, da je rešil staro zamorko iz Bostona! Ali sem morda jaz manj vreden kot stara zamorka? Če sem stvar pravično presodil, sem brez vsakega aristokratskega predsodka moral priznati, da veljam najmanj dva ali trikrat toliko.

Hadži Stavros je spremil tok mojih misli in mi ponudil bolj preprosto sredstvo za beg in manj nevarno. Treba je bilo zanj le nog in hvala Bogu, ob ta dar še nisem. Kralj me je presenetil v trenutku, ko sem zdehal kot najbolj neumna žival.

"Dolgočasite se!" mi je rekel. "To pride od čitanja. Jaz nisem nikdar mogel odpreti knjige brez nevarnosti za svoje življenje. Z veseljem vidim, da se tudi doktorji ne ustavljajo temu bolje kot jaz. Toda čemu ne uporabite boljše časa, ki vam še ostane. Prišli ste sem, da trgate gorske rastline; zdi se mi, da se vaša škatla ni napolnila v teh osmih dneh. Ali hočete, da vas pošljem na izprehod pod varstvom dveh mož? Predober človek sem, da vam ne bi privoščil tega veselja. Treba je, da vsakdo opravlja svoj posel na tej zemlji. Vam travo, meni denar. Rekli boste njim, ki so vas poslali: "To so rastline, ki sem jih natrgal v kraljestvu Hadži Stavrosa!" Če najdete katero, ki je posebno lepa in izredna in o kateri še niste slišali v vaši deželi, ji morate dati moje ime in jo imenovati kraljico gora."

"Pa zares," sem si mislil sam pri sebi, "če bi bil eno miljo od tega kraja med dvema tolovajema, pač ne bi bilo težko, da ju zmagam v hitrosti. Nevarnost bo podvojila moje moči, o tem ni treba dvomiti. Najbolj hitro teče tisti, ki ima od tega največ koristi. Zakaj je zajec najbolj hitra žival? Ker ima največ sovražnikov."

Sprejel sem kraljevo ponudbo in on je postavil dva telesna stražnika okoli moje osebe. Ni jima dal podrobnih navodil. Rekel jima je samo:

"To je milord za petnajst tisoč frankov; če ga izgubita, jih bosta morala plačati, ali ga nadomestiti."

(Dalje prihodnjič)

KULTURNA KRONIKA

Celjske Mohorjeve knjige za leto 1966

Celjske Mohorjeve knjige (CMK) so zopet tu.

Premišljeval sem, ali naj o CMK sploh še kaj pišem. Odločil sem se, da jih kratko omenim. Če knjige vzamemo tako kot sočloveka, potem bomo tudi CMK lažje sprejeli. Dejal sem: vzemimo knjigo tako kot človeka: glejmo na njem, kar je dobrega, pa ga bomo lahko sprejeli takega, kakršen je. Na kakšnem človeku včasih ne najdemo prav nič dobrega, a ga kljub temu ne moremo zavreči. Naš brat je v Kristusu, ki smo mu dolžni izkazovati ljubezen; mu pomagati, če je v potrebi, in zanj moliti.

S knjigo je seveda drugače! Če veš, ali če si ugotovil, da je knjiga slaba, jo lahko zavržeš, še več, moraš jo zavreči!

Glede CMK je Ameriška Domovina št. 99 od 20. maja 1965 prinesla daljšo oceno, ki jo je napisal duhovnik č. g. Alojzij Breznik. Napisal je: "Mislim, da knjige ne morejo napraviti velike škode med odraslimi ljudmi, med tistimi, ki so poznali predvojno domovino; imajo celo priliko, da primerjajo nekdanje razmere doma in sedanje razmere v domovini..."

Pa si oglejmo nekoliko letošnje CMK.

KOLEDAR za leto 1966.

Naslovna stran — ovitek — je slika s fasade cerkve v Crngrobu. Posamezne prizore te fasade si lahko ogledamo na zaglavjih posameznih mesecev koledarja samega. Vse te slike so podrobno opisane v koledarju samem. V koledarskem delu je novo to, da za vsak mesec posebej prinaša kratke življenjepise važnejših in poznanih svetnikov. — Koledarski del prinaša sledeče članke: Astronomski in cerkveni koledar; Kalendarij; Diagram vremena po Herschlovem ključu za leto 1966 in Tabelo za oznako sončnega vzhoda in zahoda.

Za dvajsetletnico Združenih narodov je objavljen članek: Združeni narodi 1945-1965.

O življenju v Sloveniji razpravljajo tile članki: Dvajset let prizadevanja za jutrajšnje boljše življenje; Slovenska skupščina (slovenski parlament — mojo pripomba); Gospodarska reforma in pa Položaj kmetijstva v našem gospodarstvu.

Te članke bo marsikdo z zanimanjem bral vsled tega, ker bo iz njih dobil neko gotovo in celotno sliko o področjih, ki jih obravnavajo.

Doktor Stane Gabrovec je napisal članek o Slovenski pragodovini, Albert Rejec pa je opisal Kanalsko dolino v članku: Dolina pod Višarjami.

Zgodovinski oris Carigrada je napisal naš znani zgodovinar Silvo Kranjc.

O zdravstvu prinaša koledar članek: Sedanji način življenja ogroža zdravje.

Vrste se članki "in memoriam" slovenskim javnim delavcem, ki so umrli zadnje leto v domovini: dr. Ivanu Grafenauerju; Stanku Premrlu; dr. Antonu Vodniku in Janezu Kmetu. (To je tisti duhovnik, ki je bil na obisku v Clevelandu pred dvema letoma. Mnogi so se tedaj osebno z njim srečali. Bil je pisatelj in je lansko leto izdal pri CM povest "Dom pod Bortštom".

Pesmi prinaša koledar sledeče: Poletno jutro (Ančka Salmič); Kmečko poletje (Mihaela Jarc); Ob morju (Leopold Stanek); Kmalu je pomlad prišla (Mihaela Jarc); Otrok se igra (France Lokar); in Kaj bi dala (Ančka Salmič).

V prozi pa prinaša: Pogašeno ognjišče (Ludvik Zorzut); Kolednik (F. Timmermann); Prvošolec (V. Fratin); Sinovi odhajajo (Matevž Hace); Armida (Alojz Rebula); Oče se uče pisati (France Lipičnik) in za zaključek še članek Zvezdnato nebo v letu 1966.

Ni pa samo greh, kar slabega naredimo, ampak tudi kar dobrega opustimo, vsled tega moramo reči, da v letošnjem koledarju pogrešamo poročila o delu Vatikanskega cerkvenega zbora. V domovini bo tega marsikdo pogrešal. Sicer pa v letošnjem koledarju ni nič spotakljivega, morda bo kdo celo našel marsikaj poučnega.

KRIŽNARJEVI — povest, ki jo je napisal Stanko Cajnkar. O njem imamo pač vsak svoje mnenje, a napisal je že več uspelih del. Naj omenimo samo zgodovinsko povest SLOVEN IZ PETOVIJE, ki je izšla kot 106. zvezek Slovenskih večernic pri isti založbi. Gotovo tudi z letošnjo povestjo bralca ne bo razočaral.

ČE BI ŠE ENKRAT ŽIVEL — je naslov knjigi, ki jo je napisal dr. Anton Trstenjak. To je že četrta knjiga našega znanega socijologa. Morda so vam v spominu še prve tri njegove knjige: MED LJUDMI; POTA DO ČLOVEKA in ČLOVEK V STISKI. Kdor je te knjige prebral, bo gotovo z zanimanjem vzel v roko tudi njegovo četrto knjigo. To je zlata knjiga za stare in mlade. Za mlade, da življenja in njegovega smisla ne bodo tako z lahkoto zapravili; za stare, da bodo popravili, kar so v življenju zagrešili. To knjigo bi moral vsak Slovenec brati kot beremo knjige za premišljevanje: počasi in vsak dan malo, da bi v tem, kar bi prebral, našel samega sebe. Vzgojitelji: duhovniki, učitelji, zdravniki bi jo morali ljudem priporočati v branje in premišljevanje. Morda se bo kdo našel, da bo knjigo strokovno ocenil. Glavna vsebina je pa sledeča: Življenje narekuje knjigo; Ljudstvo piše njeno vsebino (po anketi); Prebirajo si poklice; Odklanjajo svoj spol; Hočejo se poročiti; Želijo si otrok; Obupujejo nad življenjem; Hočejo še enkrat živeti; Delajo življenske načrte; Obžalujejo preteklost; Veselijo se prihodnjosti; Preusmerjajo življenje; Prevrednotijo življenje; Iščejo smisel življenja in Dajejo oporoko in nasvete mladini. Zanimivo je, da je istočasno kot dr. Trstenjak neki Francois Fosca v Švici načel isti problem in o njem napisal članek v "Tribune de Geneve". Kdor bi želel knjigo samo naročiti, stane $1.50 s poštnino.

KUHARSKA KNJIGA — je četrta in zadnja knjiga letošnjih CMK. Zanimivo je, da smo Slovenci izdali veliko kuharskih knjig in da je zanje vedno veliko povpraševanja. Posebno priznanje za to moramo dati našim slovenskim materam in ženam, ki se vedno trudijo, da bi družini postavile na mizo dobro in okusno hrano, ki prihaja iz njihovih rok — kot umetnina, ki jo je treba tolikokrat nanovo ustvariti in pripraviti. Mislim, da ni prazna beseda: slovenska kuharska umetnost. Žal, da moški in otroci to tako malo upoštevamo in malo priznanja dajemo našim materam in ženam, ki imajo v družini in skupnosti težko nalogo: kuhati za družino, ki se mnogokrat zmrduje nad pripravljeno jedjo, namesto da bi kuharico pohvalili za vse, kar nam je postavila na mizo, ki je bilo mnogokrat s trudom pripravljeno. Naj vam bo, slovenske matere in žene, tehle par stavkov v zahvalo in zadoščenje. V zadoščenje še posebno, če pomislimo, kako ameriška kuharica vedno bolj išče v trgovini že napol kuhanih in pripravljenih jedi v raznih "piksnah", da ji nadomeščajo skrb za kuho in pripravo jedi.

Sedaj sem malo zašel, moram nadaljevati z opisom nove slovenske kuharske knjige. Za vas, gospodinje, bo gotovo posebnost to, da je prvič v zgodovini našega naroda napisal kuharsko knjigo moški — zapomnite si njegovo ime: Ivan Ivačič. Kaj več knjiga sama o tem možu ne pove. Škoda, kajne? Druga posebnost je v tem, da prinaša že takoj na 5. strani pregled jedil, ki so primerne ob raznih boleznih. Bolnikom bo to zelo prav prišlo. Naslednja zanimivost je pregled vitaminov in katere jedi naj uporabljamo, da te vitamine pridobimo. Zanimiv je tudi pregled, koliko časa posamezne jedi prebavljamo. Potem pa sledijo jedi in njih priprava. Kaj more moški koristnega povedati o pripravi raznih jedi, jaz ne vem. Verjetno bo marsikaj uporabnega. Ako bi katera hotela knjigo posebej naročiti, jo lahko dobi za $1.50 (s poštnino). Pišite na naslov: 1084 East 177 Street, Cleveland, Ohio 44119.

Zdravko Novak

Mervin B. France izbran za predsednika Cleveland Clearing House Association

CLEVELAND, O. — Mervin B. France, predsednik Society National Bank, je bil izvoljen za predsednika Cleveland Clearing House Association. Člani te zveze so clevelandske banke, ki razpolagajo s 5.2 bilijoni dolarjev sredstev in imajo 4.6 bilijonov vlog. Zveza upravlja dnevno izmenjavo čekov in drugih vrednostnih papirjev, kot je to potrebno za redno poslovanje bank v Clevelandu.

Kot predsednik Cleveland Clearing House Association je g. France nasledil G. Gunda, načelnika upravnega odbora Cleveland Trust Company.

John Fangboner, predsednik National City Bank of Cleveland, je bil izvoljen za podpredsednika Zveze. M. France je objavil, da je bil izbran Colin S. Campbell, pomožni podpredsednik in pomožni tajnik Society National Bank, za tajnika-blagajnika.

Mr. France je dejal, da so izgledi za gospodarstvo v letošnjem letu dobri tako na področju Clevelanda kot cele dežele.

AD

Koreja bo poslala novih 20,000 mož v Vietnam

SEOUL, J. Kor. — Vlada je sklenila, da bo predložila parlamentu v odobritev pošiljatev novih 20,000 vojakov v Južni Vietnam. Prihodnji mesec naj bi bil poslan tja en polk, v juliju pa cela divizija. Prepričani so, da bo parlament sklep vlade še ta teden odobril. Južna Koreja ima že sedaj v Južnem Vietnamu preko 20,000 vojakov, od tega eno celo divizijo borcev, ki so se odlično izkazali.

Združene države so v slučaju, da Južna Koreja pošlje novih 20,000 vojakov v Južni Vietnam, obljubile povečati plače korejskim četam v Vietnamu za 25%, podpirati Južno Korejo vojaško v sedanjem obsegu še nekaj let, poslati Južni Koreji moderno orožje za njene oborožene sile, med drugim tudi F-5A lovska letala, in prevzeti stroške za aktiviranje treh rezervnih južnokorejskih divizij.

Združene države bodo omogočile Južni Koreji, da bo prodala čim več svojih izdelkov in uslug Južnemu Vietnamu v zvezi s sedanjo vojno, pa ji dale na razpolago tudi čim prej mogoče 150 milijonov dolarjev za vložitev v napredek korejskega gospodarstva.

V nedeljo bodo volitve v Avstriji in Gvatemali

CLEVELAND, O. — V Avstriji se za volitve v Gvatemali malo brigajo, komaj vedo, da bodo prihodnjo nedeljo, torej istočasno z njihovimi. V Avstriji je pa volivni boj živahnejši, kot so prvotno mislili. Za živahnost je poskrbel socijalistični odpadnik dr. Okaf, ki je osnoval svojo lastno "demokratsko progresivno stranko".

Ne prorokujejo mu nobenega uspeha, vendar nihče ne trdi, da pomeni trenutno dr. Olaf hud trn v socijalistični peti. Olaf je namreč začel napadati socijalistično stranko, ker je v njenem vodstvu preveč Judov, ki imajo pri tem še glavno besedo v stranki. Taki grešniki so sam predsednik socijalistične stranke Pitterman, zunanji minister Kreisky, minister za pravosodje Broda ipd. Olaf je s tem primešal volivnemu boju nekaj antisemitizma, ki igra v avstrijski politiki še zmeraj nekaj vloge, akoravno je sedaj v Avstriji komaj 10,000 Judov.

Mao že rešil spor med Humphreyjem in Kennedyjem

WASHINGTON, D.C. — Kot smo poročali, sta se podpredsednik Humphrey in senator Robert F. Kennedy hudo spoprijela, ali naj bo vietnamski Osvobodilni fronti dana prilika, da se udeleži nove vlade v Južnem Vietnamu, ali ne. Kennedy misli, da je treba vietnamskim komunistom dati tako priložnost, Humphrey je pa proti. Spor so hitro in jasno rešili kitajski komunisti. Rekli so, da nima prav ne Humphrey ne Kennedy, kajti vietnamska Osvobodilna fronta hoče ali vso oblast v Vietnamu ali nič, to se pravi: hočejo imeti v Južnem Vietnamu popolno politično kontrolo.

Naj kdo misli o komunističnem stališču, kar hoče, stališče dokazuje, da komunisti še nočejo razgovorov o miru. Počemu torej v Ameriki toliko razburjanja?

MALI OGLASI

Bi radi kupili

Revna družina bi rada kupila hladilnik in peč. Kličite 431-7440. (45)

Gostilna naprodaj

D-5 licenca - na St. Clair Ave. Kličite 361-9138. (47)

Hiša naprodaj

V okolici E. 185 St. 6-sobna col., nova aluminijasta obloga, nova kuhinja, popoščena kopalnica, preproge, 1½ garaže, več drugega. Za sestanek kličite IV 1-5153 po 4. uri pop. —(45)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

15425 Waterloo Rd. IV 1-2237

MORAMO PRODATI

Stanovanjsko poslopje, 6 stanovanj, vsako 4 sobe in kopalnico, 2 veliki trgovini. Dohodek $7.500 letno. V St. Clairski slov. okolici. Kličite EN 1-1635. (44)

Naprodaj v Euclidu

Bungalow, 4 spalnice, dvojna garaža, izgotovljena rekreacijska soba, vogalna parcela. Prodaja lastnik. Kličite IV 6-2419. (44)

Delo za moške & ženske

DVOJICA - ŽIVETI PRI NAS

V Hunting Valley blizu Chagrin Falls. Mož za delo na vrtu in manjša popravila. Žena za snaženje, in varstvo gospodarjevega otroka. Lastno 3-sobno stanovanje v 5-stanovanjskem poslopju, kjer živi lastnik. Vse stanovanjske ugodnosti in garaža. Prosto ob nedeljah in drugih dneh. Plača po dogovoru. Začetek službe spomladi. Kličite med 6 in 9. uro zvečer.

MR. OSTENDORF, Jr.

Phone 247-7631 (44)

Moški ali ženska

Za čiščenje, delni čas vsaki dan ali ob tednu. Kličite 481-7094 med 3. in 5. uro pop. (45)

Ženske dobijo delo

Hišno delo

Iščemo zanesljivo žensko za splošno delo za 1 ali 2 dni tedensko. Dva odrasla. Kličite YE 2-4151. (45)

IZDELOVAVKE

Izkušene ročne šivilje za damske pletenine. Stalna zaposlitev. Odlični delavni pogoji.

Posebno naročena avtobusna postrežba od Windermere-Euclid Rapid postaje.

CHRISTIANA MILLS INC.

4545 Beidler Road
Willoughby, Ohio
Phone: 946-4000 (44)

Starejša ženska

Starejšo žensko iz fare sv. Vida za gospodinjstvo in skrb za 3 majhne otroke, ko je oče na delu, iščejo. Prosto stanovanje in hrana z denarno nagrado po dogovoru. Kličite EX 1-8769. —(45)

Moški dobijo delo

Oskrbnik

Moški srednje starosti dobi delo za poln ali delni čas. Stanovanje na razpolago. Kličite 481-7094 med 3. in 5.uro pop. (45)

Moški ali fant

Iščemo moškega ali fanta za ribanje ob sobotah zjutraj. Stalno.

CARL'S CAFE EN 1-8997
vogal Hamilton & Marquette (x)

Upravnik

Iščemo upravnika za baro in poslopje ali oboje. Stanovanje na razpolago. Kličite 481-7094 med. 3. in 5. uro pop. (45)

Keller - Hydrotel

Contouring and profiling Machines

Horizontal Boring Mills
Turret Lathes
Gap Turret Lathes
Engine Lathes
Milling Machines
Radial Drills
I.D. and O.D. Grinders
Hones
Numerical Controlled Machines

DOBITE DOBRO PLAČO OD URE IN DODATNE KORISTI.

THE
Cleveland Pneumatic Tool Co.

3784 E. 78 St. 341-1700
An Equal Opportunity Employer (47)

TRYGVE GULBRANSSEN

In večno šume gozdovi

9

In čisto resno se je pričela širiti govorica, da Dag ni pri zdravi pameti. Ljudje so se mu že od daleč izognili in prestrašeno sirmeli vanj, če jim je prišel nasproti. Ponoči ni spal in podnevi je često kakor v snu taval okoli.

O smislu življenja in smrti je pač imel svoje nazore—kot vsak drug. V letih, ko je prebival v gozdu ali ob ognju pod prostim nebom, je o mnogočem razmišljal; toda razglabljal je le o tem, kakšen pomen ima smrt za posameznika. O tem, da je smrt tako dolga in življenje tako kratko.

To pa, kar se je bilo zgodilo zdaj, ni bila le smrt posameznika, bilo je mnogo več. Kakor pri vseh starih rodbinah tam gori na severu, je bil tudi pri njem rodbinski čut tako razvit, da se je že od nekdaj smatral le kot vez — vez med onimi rodovi, ki so bili živeli v pradavnih časih, in onimi, ki še pridejo. Zato pa zanj smrt posameznika še ni pomenila konca. Mrtvi bo živel naprej v živem rodu. Tako je mislil ob očetovi smrti in tako je gledal na svojo smrt — kadar je že razmišljal o njej.

S Torejevo smrtjo pa se je vse izpremenilo. Tore mu je pomenil isto kot rod — bil je najstarejši in dedič, in imel je ženo in otroka. Ni pa pomislil na to, da je zdaj sam dedič in se lahko poroči.

V vseh teh letih, odkar je bil odrasel, se je vživel v misel, da je samo bratova desna roka, in zdaj v njegovem mračnem razpoloženju ni bilo prostora še za kakršno koli drugo misel. Le redko, toda vendar se je tekom rodov zgodilo, da sta dva poročena brata istočasno živela na kmetiji. Toda smatrali so, da to ni prav. Zaradi tega se rod ni razširil in se kmetija ni delila. Na kmetiji so živeli tesno in močno povezani— prejšnji težki časi so jih bili k temu pač tudi prisilili in sovraštvo planjavcev je to povezanost le še bolj utrdilo.

Vsa poročila so pravila, da je na Bjorndalu vedno živel le en rod, ki pa je imel več članov. Zdaj pa je preostal samo še on, in eden ni nobeden. Nikogar ni več imel, s komer bi delil dobro ali slabo. Njegov rod je bil izumrl.

Kakor njegovi dedje, tako je mislil tudi Dag, da so veliki in težki udarci le preizkušnja in kazen božja. Nič se ni zgodilo brez božje volje. In zdaj je ure in ure razmišljal, kaj je pač nameraval Bog s tem udarcem. Ko bi bil vsaj njega zadel! Saj je bil on tisti, ki toliko da ni postal morilec. Toda Tore, ki nikoli nikomur ni bil storil nič žalega, in njegova žena, ki je tako tiho opravljala svoje delo.. in otrok.

Ne, v vsem tem ni našel smisla. Razmišljal je dan in noč; življenje je postalo sivo, brezkončno, rahlo valoveče morje.

Čas je potekal in z njim leto, in prišla je pomlad in za njo poletje. Na drevju je pognalo listje, rože so zacvetele in polja so ozelenela. Toda Daz vsega tega ni videl. Razmišljal je, od razglabljanja je bil na smrt utrujen in njegove misli so brezciljno jadrale po sivem morju. Nikoli ni spal — in nikoli ni bdel. Če je prišel, so se mu ljudje odmaknili, se spogledali in zmajevali z glavami. Zmedlo se mu je — so pravili.

Nekega dne pa se je nekaj zgodilo.

Dag je pohajkoval po kmetiji — postajal tu pa tam, sedel in šel spet dalje...

Kje pa je bil? Kakšni glasovi, kakšni hrupi so ga obdajali? Moral se je nahajati nekje v bližini kmetije, kajti tik pod njim je ležala naselbina in okoli nje z gozdom porasli griči, globoko pod njim pa so ležale vasi s hišami, stezami in gaji, s travniki in njivami. Bil je svet, ki ga je gledal vse življenje dan in noč; zdaj pa je preko vsega tega hrumelo nekaj nenavadnega —z vseh strani so prihajali glasovi, hrup in šum...

Kaj se je dogajalo z gozdovi? Saj so se bližali z vseh strani, živeli in potovali. Drevesa so se upogibala kot blike v vetru, se sklanjala globoko k tlom in se šumeč spet dvigala. Premikala so se — prihajala vedno bliže — k njemu. Kaj so gozdovi romali? Hrumeli so, zveneli in živeli. In z vseh strani so se zbirale živali, bilo jih je brez števila. Čuj, težke in lahke šape, tesno, tesno druga poleg druge — z vzhoda in juga, iz velikih severnih in zapadnih gozdov. Padajoča drevesa pokajo, zemlja se ziblje in bobni. Živali beže skozi gozd, počasi, skokoma— toda z nezmotljivo gotovostjo: mogočni medvedje, plazeči volkovi, gibke lisice in stari losi z rogovjem kot drevesa. Na stotine in v tisočih, hrbet ob hrbtu, v brezkončnih vrstah prihajajo vedno bliže. Orli, kragulji in drugi ptiči zakrivajo nebo in počivajoč na perutih plavajo naprej — pripravljeni, da se vsak čas poženejo navzdol.

In po poteh se plazijo v naselbino ljudje, mnogo ljudi — potepuhi in svojat, ki so jo prej odganjali s kmetije. Oprezajo okoli hišnih vogalov in se lokavo reže. Povsod mrglo in prihajajo vedno bliže in bliže. Mrmrajo in groze, in za njimi se plazijo med Hammarbojskimi griči in strminami, poraslimi z gozdovi — planjavci. Strahopetno se skrivajo za grmovje, toda on jih vidi. Veje se lomijo, drevje poka, s čedalje večjim truščem se bližajo divje živali in prežeči strahopetci.

Čutil je, kako sta ga zapustili volja in moč, in ves ubog se je zgrudil.

Ljudje prihajajo vedno bliže. Natanko vidi njihove zahrbtne poglede, vidi svetlikajoče se živalske oči in njihova razprta, poželjiva žrela, iz katerih se cedi slina in krvava pena.

Tedaj pa zasliši, kako se je nekaj tik za njim zganilo; nekaj se ga dotakne; tik mimo njega, skoraj kakor bi šli naravnost skozi njega, so s puškami in orožjem v rokah, zdrsnili tiho mož za možem. Nekateri so bili mračni in resni, drugi svetli kakor on sam, z zlatimi lasmi in veselimi plavimi očmi, toda s trdim smehljajem okoli ust. Vsi so bili širokopleči, in oni, ki so bili svetle polti, so bili okretni in lahkonogi, kot bi šli na ples. Peteline so bili napeli, kresila so bila očiščena, smodnik natresen in nekateri izmed njih so hladnokrvno nabijali puške s palicami. Mirno, prez vsake prenagljenosti, so se zunaj premikali. Zdelo se mu je, da vse pozna; mračnjaki so ga spominjali na Toreja, drugi na njega samega — možje iz njegovega rodu.

In v trenutku je bilo tiho v gozdovih in po poljih. Živali in ljudje so izginili, njihov hrup se je izgubil v dalji in zamrl kot dih vetra v zraku. Dolgo so oboroženci stali nepremično na robu griča, kakor pregrada pred svetom, in molčala sta nebo in zemlja.

Ampak Dag tega ni mogel razumeti — kam so vsi skupaj izginili? Ravnokar so bili še tam, zdaj pa jih ni bilo več. In znova prihaja hrup, narašča, divja, od vseh strani, bliže in bliže, že je tu — plazeči se ljudje, prežeče živali — valujoče morje sovraštva, ki vre iz zemlje, gozda in zraka. Hrup narašča in narašča, drevesa se podirajo, vreščeče tuljenje živali se izgubi v grozečem tresku, naraste v grom. Vse utone v mrtvo temo.

PREBERITE

povejte še drugim!

Vsak, ki se bo v marcu naročil na AMERIŠKO DOMOVINO, bo dobival naš dnevnik EN MESEC BREZPLAČNO

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 1-0583

COLLINWOODSKI URAD

452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA VAM TISKA KRASNA POROČNA VABILA PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue HEnderson 1-0628

Že leta in leta vemo kaj napravi direktni ogenj za boljši okus!

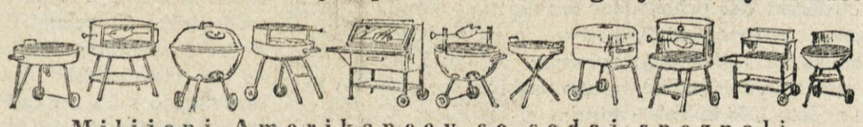

Milijoni Amerikancev so sedaj spoznali,

DA JEDILOM IN PIVU OGENJ DODA POSEBEN OKUS. Pred časom nihče ni videl vse to kuhanje na prostem, toda ljudje so kmalu spoznali, da samo direktni ogenj, in prav nič drugega ne, izvabi vse sočnosti iz zrezkov ali reberc. In nič drugega kot varjenje nad direktnim ognjem ne izvleče boljšega okusa iz primesi in ga daje pivu. Varjenje nad ognjem je starodaven način v starem kraju. Pokusite kozarec mrzlega, osvežujočega Stroh's še danes! Uživajte ta edini nad ognjem varjeni okus piva.

Stroh's

OKUS NAD OGNJEM VARJENEGA PIVA

RIMSKA VEČERNA OBLEKA — Dekle na sliki kaže letošnji vzorec večerne obleke rimske modne hiše Castillo. Prevladuje oranžna barva.

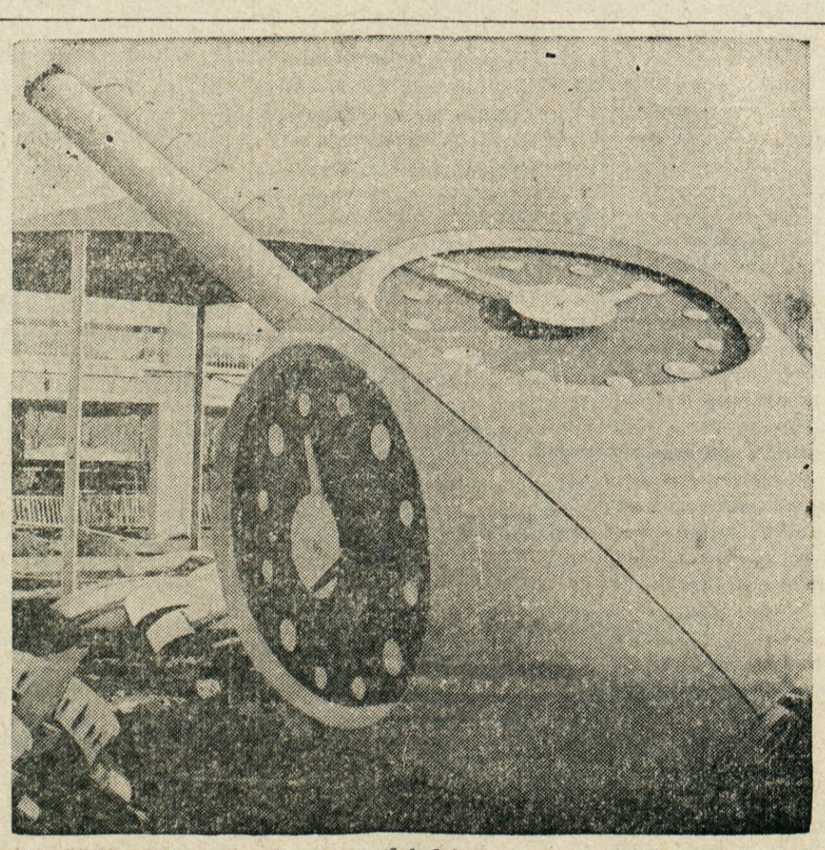

VESOLJSKI TOP? — Nikakor, le na tleh ležeča velika ura, ki je stala na enem od razstavnih paviljonov njujorške svetovne razstave.

KRAMLJANJE V ODMORU — V odmoru tekom snemanja nekega filma v Izraelu sta se igralca Frank Sinatra (na levi) in Kirk Douglas vsedla in malo pokramljala.

ODLIČNA DRŽA — Billy Kidd iz Stowe v Vermontu je zmagal v slalomu pri tekmah v Nemčiji. Pri nekem nastopu v Evropi se je malo ponesrečil, vendar upajo, da bo lahko nastopil pri tekmah v smuku in slalomu v Združenih državah.

CHICAGO, ILL.

MALE HELP

WANT A GOOD STEADY JOB!

- GOOD PAY
- ALL FRINGE BENEFITS
- ON THE JOB TRAINING
- DRIFTERS & FLOATERS NEED NOT APPLY

Call
Mr. E. Sinitt
271-3462

GOODYEAR

TIRE & RUBBER CO.

(44)